© О. О. Адлер, О. Й. Лесько

Отримано: 25 травня 2026 р.

Прорецензовано: 05 червня 2026 р.

Прийнято до друку: 08 червня 2026 р.

Дата публікації: 24 червня 2026 р.

email: oksana_adler1983@ukr.net

ORCID-ідентифікатор: https://orcid.org/0000-0002-4673-366X

email: epvm@ukr.net

ORCID-ідентифікатор: https://orcid.org/0000-0002-0120-4123

DOI: http://doi.org/10.25264/2311-5149-2026-41(69)-34-42

Адлер О. О., Лесько О. Й. Формування механізму підвищення платоспроможності підприємства в умовах економічної нестабільності: оцінювання та практичні аспекти реалізації. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : серія «Економіка».* Острог : Вид-во НаУОА, червень 2026. № 41(69). С. 34–42.

УДК: 658.15:005.52

JEL-класифікація: G32, M21, L25

Адлер Оксана Олександрівна,
кандидатка технічних наук, доцентка, доцентка кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету
Лесько Олександр Йосипович,
кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: ОЦІНЮВАННЯ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ

У статті досліджено теоретичні та прикладні аспекти формування механізму підвищення платоспроможності підприємства в умовах економічної нестабільності. На основі узагальнення сучасних наукових підходів обґрунтовано доцільність розгляду платоспроможності як інтегральної фінансово-управлінської характеристики та необхідність застосування комплексного підходу до її оцінювання.

Практичну апробацію запропонованого підходу здійснено на матеріалах АТ «Укрпошта». Проведено аналіз фінансово-господарських результатів діяльності підприємства, оцінено показники ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності за 2022–2024 рр. Для поглиблення оцінювання використано інтегровані моделі прогнозування фінансового стану (Альтмана, Бівера та Таффлера), що дозволило визначити ризик втрати платоспроможності у середньостроковій перспективі.

Результати дослідження засвідчили позитивну динаміку окремих операційних показників підприємства, зокрема зростання доходу та скорочення збитковості, водночас виявлено погіршення показників фінансової автономії та посилення залежності від зовнішніх джерел фінансування. На основі отриманих результатів запропоновано механізм підвищення платоспроможності підприємства, що передбачає інтеграцію інструментів управління грошовими потоками, оптимізації структури капіталу, підвищення операційної ефективності та впровадження системи превентивного фінансового моніторингу.

Практична цінність дослідження полягає у можливості адаптації запропонованого механізму для підприємств різних галузей економіки з метою підвищення фінансової стійкості та забезпечення довгострокового розвитку.

Ключові слова: *платоспроможність, фінансова стійкість, ліквідність, фінансова діагностика, підприємство, фінансове управління.*

Oksana Adler,
PhD in Technical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Enterprise Economics and Production Management,
Vinnytsia National Technical University
Oleksandr Lesko,
PhD in Economics, Professor,
Head of the Department of Enterprise Economics and Production Management,
Vinnytsia National Technical University

FORMATION OF A MECHANISM FOR ENHANCING ENTERPRISE SOLVENCY UNDER ECONOMIC INSTABILITY CONDITIONS: ASSESSMENT AND PRACTICAL IMPLEMENTATION

In the context of increasing economic instability, maintaining enterprise solvency is a key prerequisite for sustainable development and long-term financial stability. Traditional assessment approaches based primarily on liquidity ratios often fail to identify hidden imbalances and emerging risks in a timely manner, highlighting the need for a comprehensive approach that combines retrospective analysis with predictive diagnostic tools.

© О. О. Адлер, О. Й. Лесько

The purpose of this study is to develop practical recommendations for a mechanism to improve enterprise solvency under economic instability through comprehensive financial performance assessment and risk forecasting. The research systematizes contemporary approaches, justifying solvency as an integrated financial and managerial characteristic influenced by liquidity, stability, capital structure, and resource management effectiveness.

The study proposes a comprehensive methodology integrating performance analysis, business activity, and predictive distress models, applied to the case of Joint-Stock Company Ukrposhta from 2022 to 2024. The analysis evaluated key financial indicators, liquidity ratios, financial sustainability coefficients, and business activity measures.

The results reveal contradictory trends. Ukrposhta demonstrated revenue growth and reduced net losses, but experienced a substantial decline in equity and increased dependence on borrowed capital. The application of the Altman, Beaver, and Taffler predictive models confirmed the persistence of a medium-term risk of insolvency despite positive operational changes.

Based on the findings, proposed managerial measures include capital structure optimization, enhanced liquidity management, and preventive financial monitoring. The scientific novelty lies in developing a mechanism that integrates retrospective financial analysis and predictive risk assessment into a unified decision-making system, highly relevant under conditions of economic uncertainty and limited resource access.

Keywords: *solvency, financial stability, liquidity, financial diagnostics, enterprise, financial management.*

Постановка проблеми. В умовах посилення економічної нестабільності та зростання невизначеності зовнішнього середовища проблема забезпечення платоспроможності підприємств набуває особливої актуальності. Сучасні підприємства функціонують під впливом змін фінансових ринків, коливань вартості капіталу, трансформації механізмів ресурсного забезпечення та підвищення рівня ризиків господарської діяльності. За таких обставин підтримання здатності своєчасно виконувати фінансові зобов'язання стає необхідною умовою не лише поточного функціонування, а й довгострокової економічної стійкості.

У практиці фінансового менеджменту платоспроможність традиційно оцінюється через систему показників ліквідності та окремих коефіцієнтів фінансового стану. Разом із тим така практика не завжди забезпечує своєчасне виявлення прихованих дисбалансів, пов'язаних зі змінами структури капіталу, зростанням боргового навантаження чи погіршенням якості грошових потоків. Унаслідок цього виникає потреба переходу до ширшого підходу, що поєднує оцінювання поточного фінансового стану із прогнозуванням майбутніх ризиків.

Попри розвиток методів фінансового аналізу, питання формування комплексного механізму підвищення платоспроможності залишаються недостатньо опрацьованими. Особливо це стосується інтеграції результатів ретроспективного аналізу та прогнозних моделей фінансової діагностики у процес прийняття управлінських рішень. Це обумовлює необхідність розроблення комплексного підходу до оцінювання та підвищення платоспроможності підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання забезпечення платоспроможності підприємств займають важливе місце у сучасних дослідженнях з фінансового менеджменту, корпоративних фінансів та управління економічною стійкістю. Активізація процесів економічної трансформації та підвищення нестабільності господарського середовища зумовлюють перегляд традиційних підходів до оцінювання фінансового стану підприємств.

У працях Н. Гринюк [1], О. Кремень [2], О. Лопатовської [3] увага акцентується на необхідності розвитку інструментарію фінансового управління в умовах посилення ризиків, обмеженості ресурсів та зростання вимог до забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Автори підкреслюють, що класичні підходи до оцінювання фінансового стану потребують адаптації до нових економічних умов.

Подальший розвиток наукових підходів пов'язаний із розширенням змістового трактування платоспроможності. В. Ізюмська [4], В. Храпкіна [5], О. Томчук [6] розглядають її як багатокомпонентну характеристику, яка формується під впливом ліквідності, фінансової стійкості, рівня фінансової безпеки та ефективності управління ресурсами підприємства. Такий підхід дозволяє перейти від вузького розуміння платоспроможності до комплексного бачення фінансової спроможності підприємства.

Окремий напрям сучасних досліджень присвячено розвитку методичного забезпечення фінансової діагностики. У роботах Л. Докієнко [7] та І. Кисельова [8] обґрунтовується використання комбінованих методів оцінювання, які передбачають поєднання традиційного фінансового аналізу із прогнозними інструментами оцінки ризиків.

Б. Ширінов [9] та О. Панченко [10] розглядають можливості використання прогнозних моделей у системі управлінського забезпечення фінансової стійкості та наголошують на необхідності впровадження механізмів раннього реагування на негативні зміни фінансового стану підприємств.

У дослідженні авторів [11] увагу зосереджено на питаннях формування механізмів забезпечення платоспроможності підприємств та інтеграції аналітичних інструментів у систему фінансового управління. Автори підкреслюють важливість комплексного підходу до прийняття управлінських рішень в умовах зростання фінансових ризиків.

Незважаючи на значний внесок зазначених авторів у розвиток методів фінансової діагностики, питання комплексного поєднання результатів фінансового аналізу та прогнозних моделей у процесі формування управлінських рішень щодо підвищення платоспроможності підприємства потребують подальшого наукового опрацювання.

Проведений аналіз наукових праць дозволяє зробити висновок про суттєвий розвиток теоретичних і методичних підходів до оцінювання платоспроможності підприємств. Водночас дослідження переважно зосереджені або на аналізі окремих показників ліквідності та фінансової стійкості, або на застосуванні прогнозних моделей оцінювання ризику банкрутства. Недостатньо дослідженими залишаються питання інтеграції результатів фінансового аналізу та прогнозної діагностики у єдину систему управлінського прийняття рішень, спрямовану на підвищення платоспроможності підприємства. Саме необхідність формування комплексного механізму, який поєднував би діагностичну, прогностичну та управлінську складові, визначає актуальність подальших досліджень у цьому напрямі.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо формування механізму підвищення платоспроможності підприємства в умовах економічної нестабільності на основі комплексного оцінювання фінансового стану та прогнозування ризику втрати платоспроможності.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах функціонування підприємств платоспроможність набуває значення комплексного індикатора результативності фінансового управління. Вона відображає не лише поточну здатність суб'єкта господарювання виконувати фінансові зобов'язання, а й характеризує якість використання ресурсного потенціалу та здатність підтримувати стабільність розвитку.

У класичному трактуванні платоспроможність визначається як можливість підприємства своєчасно здійснювати розрахунки за своїми фінансовими зобов'язаннями [12]. Однак сучасний підхід передбачає ширше розуміння цієї категорії та враховує взаємозв'язок між фінансовими результатами, структурою джерел фінансування, ліквідністю та ефективністю управління капіталом.

З економічної точки зору платоспроможність формується як результат взаємодії процесів залучення, розподілу та використання фінансових ресурсів. У цьому контексті вона відображає здатність підприємства забезпечувати фінансову рівновагу, підтримувати необхідний рівень ліквідності та мінімізувати вплив фінансових ризиків.

У сучасній літературі платоспроможність розглядається через декілька взаємодоповнювальних підходів. Частина дослідників акцентує увагу на здатності підприємства виконувати фінансові зобов'язання, інші пов'язують її із забезпеченням фінансової стійкості, фінансової безпеки та адаптивності до змін зовнішнього середовища [13]. Узагальнення зазначених підходів дозволяє трактувати платоспроможність як інтегральну фінансово-управлінську характеристику підприємства.

Узагальнення зазначених підходів дозволяє трактувати платоспроможність як інтегральну фінансово-управлінську характеристику, що відображає здатність підприємства підтримувати фінансову збалансованість, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та забезпечувати реалізацію стратегічних цілей розвитку.

Оцінювання платоспроможності підприємства потребує врахування чинників, що визначають її рівень та динаміку у часі. Фінансова спроможність підприємства формується під впливом комплексу взаємопов'язаних умов, частина з яких виникає всередині підприємства, тоді як інші обумовлені характеристиками зовнішнього економічного середовища.

До внутрішніх факторів належать структура активів і джерел фінансування, стан ліквідності, ефективність управління грошовими потоками, рівень прибутковості, організація фінансового планування та якість внутрішнього контролю. Саме ці складові формують потенціал підприємства щодо підтримання фінансової рівноваги та забезпечення стабільності операційної діяльності.

Зовнішні фактори мають переважно опосередкований характер впливу та визначаються макроекономічною ситуацією, рівнем інфляції, умовами доступу до фінансових ресурсів, податковим середовищем, конкурентною ситуацією та інституційними особливостями функціонування ринку. Їх дія проявляється через зміну вартості капіталу, доступності фінансування та рівня фінансових ризиків.

З урахуванням сучасних підходів фактори платоспроможності доцільно групувати за кількома напрямами: фінансовим, виробничо-операційним, організаційно-управлінським, інституційно-ринковим та соціально-економічним. Провідне значення при цьому належить фінансовим факторам, оскільки саме вони безпосередньо впливають на структуру капіталу, ліквідність, грошові потоки та рівень фінансової стійкості підприємства.

Багатокомпонентний характер платоспроможності обумовлює необхідність застосування комплексного підходу до її оцінювання. Використання лише окремих коефіцієнтів ліквідності або автономії не

© О. О. Адлер, О. Й. Лесько

дозволяє сформувати повне уявлення про фінансовий стан підприємства та його здатність підтримувати стабільність у перспективі.

У сучасній практиці фінансової діагностики доцільним є поєднання кількох аналітичних рівнів. Перший рівень передбачає оцінювання фінансово-господарських результатів діяльності підприємства. Другий – аналіз ліквідності, структури капіталу та фінансової стійкості. Третій рівень орієнтований на дослідження ділової активності та ефективності використання ресурсів. Завершальним етапом виступає застосування прогнозних моделей, спрямованих на виявлення потенційних ризиків втрати платоспроможності.

Інформаційною базою такого підходу виступають дані фінансової звітності, внутрішнього управлінського обліку, фінансового планування та зовнішніх інформаційно-аналітичних джерел [14]. Використання сучасних цифрових інструментів обробки фінансової інформації розширює можливості інтеграції аналітичних процедур та забезпечує перехід від описового аналізу до побудови прогнозних сценаріїв.

Узагальнення наведених положень дозволяє визначити платоспроможність як інтегральний результат взаємодії фінансових, управлінських та зовнішньоекономічних факторів, який характеризує здатність підприємства забезпечувати виконання зобов'язань, підтримувати фінансову збалансованість та формувати умови для стійкого розвитку.

Сформовані теоретичні положення створюють підґрунтя для переходу до прикладного дослідження механізмів забезпечення платоспроможності на рівні конкретного підприємства. Практичний аналіз дозволяє не лише перевірити застосовність теоретичних підходів, а й встановити взаємозв'язок між фінансовими результатами діяльності та рівнем фінансової стійкості.

Для практичної апробації запропонованого підходу обрано АТ «Укрпошта». Вибір об'єкта дослідження обумовлений стратегічною роллю підприємства у забезпеченні поштово-логістичних та супутніх фінансових послуг, масштабністю його діяльності та доступністю офіційної інформаційної бази для проведення фінансової діагностики.

Функціонування АТ «Укрпошта» в умовах трансформації бізнес-процесів, розвитку цифрових сервісів та необхідності підтримання фінансової стійкості створює доцільні умови для дослідження платоспроможності як комплексної управлінської категорії. Проведення подальшого аналізу дозволить визначити ключові тенденції зміни фінансового стану підприємства, оцінити рівень ризику втрати платоспроможності та сформувати практичні рекомендації щодо його підвищення.

Початковим етапом оцінювання платоспроможності є аналіз фінансово-господарських показників, оскільки саме вони формують базове уявлення про результати діяльності підприємства, структуру ресурсів та рівень фінансової стійкості.

У табл. 1 наведено основні фінансово-господарські показники АТ «Укрпошта» за період 2022–2024 рр.

Таблиця 1

Основні фінансово-господарські показники АТ «Укрпошта» за 2022–2024 рр.

Показник	2022	2023	2024
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	–1 258 089	–796 361	–413 204
Активи, тис. грн	10 093 159	10 460 818	11 520 926
Власний капітал, тис. грн	1 419 800	623 439	210 235
Чистий дохід, тис. грн	10 323 419	11 581 111	12 978 008
Рентабельність активів, %	–12,46	–7,61	–3,59
Рентабельність продажів, %	–12,19	–6,88	–3,18

Джерело: розраховано авторами на основі [15].

Результати свідчать про суперечливу динаміку розвитку підприємства. Упродовж досліджуваного періоду чистий збиток скоротився майже утричі – з 1,26 млрд грн у 2022 р. до 413,2 млн грн у 2024 р., що вказує на поступове покращення фінансового результату. Одночасно відбулося зростання чистого доходу на 25,7 % та активів на 14,1 %, що свідчить про розширення масштабів діяльності та збереження операційної активності.

Разом із тим фінансова структура підприємства демонструє ознаки погіршення. Власний капітал за три роки скоротився більш ніж у шість разів, що обмежує фінансову автономію та підвищує залежність від зовнішніх джерел фінансування. Незважаючи на позитивну динаміку рентабельності активів і продажів, їх значення залишаються від'ємними, що підтверджує збереження збитковості діяльності.

Для оцінки короткострокової платоспроможності та рівня фінансової стійкості проведено аналіз ключових коефіцієнтів (табл. 2).

Таблиця 2

Показники ліквідності та фінансової стійкості АТ «Укрпошта» за 2022–2024 рр.

Показник	2022	2023	2024
Коефіцієнт покриття	0,81	0,70	0,66
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,49	0,63	0,60
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25	0,51	0,50
Коефіцієнт автономії	0,20	0,10	0,04
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,31	0,21	0,15
Коефіцієнт фінансової залежності	3,93	9,24	26,62

Джерело: розраховано авторами на основі [15].

Аналіз показників ліквідності засвідчив неоднорідні тенденції. Зниження коефіцієнта покриття з 0,81 до 0,66 свідчить про погіршення здатності підприємства виконувати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Водночас коефіцієнти швидкої та абсолютної ліквідності покращилися порівняно з 2022 р., що може бути наслідком збільшення частки високоліквідних активів у структурі оборотного капіталу.

Найбільш критичні зміни спостерігаються у сфері фінансової стійкості. Коефіцієнт автономії знизився до 0,04, а фінансова залежність зросла до 26,62, що свідчить про суттєве посилення боргового навантаження та втрату фінансової незалежності. Одночасно коефіцієнт фінансової стійкості скоротився більш ніж удвічі, підтверджуючи зменшення частки стабільних джерел фінансування.

Показники ділової активності демонструють змішану динаміку: коефіцієнт оборотності активів зріс з 1,02 до 1,13, що свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів, тоді як оборотність дебіторської заборгованості знизилася з 28,43 до 21,85, що вказує на уповільнення розрахунків із контрагентами та додатковий тиск на ліквідність.

Отже, результати аналізу підтверджують наявність двох протилежних тенденцій: поступове відновлення операційної результативності та одночасне погіршення параметрів фінансової стійкості й платоспроможності. Така структура змін обумовлює необхідність переходу від традиційного коефіцієнтного аналізу до використання інтегрованих моделей прогнозування фінансового стану для оцінювання ризику втрати платоспроможності АТ «Укрпошта».

Оскільки АТ «Укрпошта» працює в умовах нестабільного економічного середовища, то оцінка його платоспроможності потребує використання науково обґрунтованих та емпірично перевірених методів прогнозування. Для поглиблення оцінки платоспроможності АТ «Укрпошта» доцільно застосувати інструменти прогнозування фінансової стійкості на основі дискримінантного аналізу. Використання інтегральних моделей дозволяє перейти від оцінювання поточного фінансового стану до визначення ризику втрати платоспроможності та ймовірності фінансової дестабілізації у перспективі.

З огляду на результати попереднього аналізу ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності, для дослідження використано моделі Альтмана, Бівера та Таффлера, які враховують різні аспекти фінансової діяльності підприємства – структуру капіталу, прибутковість, забезпеченість грошовими потоками та здатність виконувати поточні зобов'язання. Вибір моделей Альтмана, Бівера та Таффлера обумовлений їх поширеним застосуванням у практиці прогнозування фінансової стійкості та можливістю оцінювання різних аспектів платоспроможності: структури капіталу, ефективності використання активів, здатності генерувати грошові потоки та ризику фінансової дестабілізації. Комбінування кількох моделей дозволяє підвищити об'єктивність оцінювання та зменшити вплив обмежень окремих методик. Результати відповідних розрахунків наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Результати прогнозної оцінки платоспроможності АТ «Укрпошта»

Модель	2022	2023	2024	Інтерпретація
Альтмана	1,92	1,75	1,79	Сіра зона / підвищений ризик
Бівера	0,198	0,547	0,163	Ризик → стабілізація → погіршення
Таффлера	–0,349	0,009	0,284	Часткове зниження ризику

Джерело: розраховано авторами на основі [15; 16].

За результатами оцінювання за моделлю Альтмана підприємство протягом усього досліджуваного періоду перебувало у зоні підвищеного ризику фінансової нестабільності. Значення інтегрального показника коливалися в межах 1,75–1,92, що не дозволяє віднести підприємство до фінансово безпечної категорії. Незначне покращення у 2024 р. не компенсує накопичених структурних дисбалансів.

Модель Бівера показала нестійку динаміку платоспроможності. Якщо у 2023 р. коефіцієнт тимчасово досяг рівня фінансової стійкості (0,547), то у 2024 р. він знизився до 0,163, що свідчить про погіршення здатності підприємства обслуговувати зобов'язання за рахунок внутрішньо сформованих грошових потоків і посилення боргового навантаження.

Результати моделі Таффлера демонструють поступове покращення фінансового стану: інтегральний показник зріс із 0,349 у 2022 р. до 0,284 у 2024 р. Це свідчить про часткове відновлення операційної ефективності та покращення короткострокової платоспроможності, однак підприємство ще не досягло стійкого безпечного рівня.

Отримані результати загалом узгоджуються з попереднім аналізом фінансово-господарських показників та підтверджують суперечливий характер розвитку АТ «Укрпошта». З одного боку, спостерігається зростання виручки та скорочення збитковості, з іншого – зберігаються проблеми низької фінансової автономії, високої залежності від позикового капіталу та нестійкої ліквідності.

Таким чином, результати інтегрованого моделювання свідчать про збереження ризику втрати платоспроможності у середньостроковій перспективі. Для зміцнення фінансової стійкості АТ «Укрпошта» доцільними є заходи щодо підвищення операційної рентабельності, оптимізації структури капіталу, обмеження боргового навантаження та посилення управління грошовими потоками.

Результати проведеного аналізу фінансово-господарських показників, оцінювання ліквідності, фінансової стійкості та прогнозування ризику втрати платоспроможності дозволяють зробити висновок про необхідність переходу АТ «Укрпошта» від переважно адаптивного реагування на фінансові виклики до системного управління фінансовою стійкістю. Незважаючи на позитивну динаміку окремих показників діяльності, зокрема зростання доходу та скорочення обсягів збитків, виявлений дисбаланс у структурі капіталу та показниках платоспроможності потребують впровадження комплексу управлінських заходів.

Першочерговим напрямом підвищення платоспроможності підприємства доцільно визначити удосконалення системи управління грошовими потоками та ліквідністю. Зниження коефіцієнта покриття до рівня 0,66 за одночасного зростання окремих показників ліквідності свідчить про нерівномірність формування оборотного капіталу та необхідність посилення контролю за поточними фінансовими потоками.

У цьому контексті доцільним є впровадження короткострокового фінансового планування із використанням прогнозних моделей руху грошових коштів, що дозволить забезпечити більш ефективне узгодження надходжень і платежів. Додатково рекомендовано сформувати внутрішню систему контролю дебіторської заборгованості шляхом встановлення нормативних строків розрахунків із контрагентами та посилення моніторингу виконання договірних умов. Практичне значення також має формування резерву ліквідності для покриття операційних витрат у періоди підвищеної фінансової нестабільності.

Другим напрямом є оптимізація структури джерел фінансування та відновлення фінансової автономії підприємства. Отримані результати засвідчили суттєве скорочення власного капіталу та зростання фінансової залежності, що підтверджується зниженням коефіцієнта автономії до 0,04 і збільшенням коефіцієнта фінансової залежності до 26,62. Така динаміка створює додаткові ризики для підтримання стабільної платоспроможності у середньостроковій перспективі.

З метою підвищення фінансової стійкості доцільним є перегляд структури залучених ресурсів із поступовим зменшенням частки короткострокових зобов'язань та переорієнтацією на більш стабільні джерела фінансування. Водночас важливим інструментом може стати підвищення ефективності використання наявних активів через оцінювання результативності інвестиційних рішень та оптимізацію капітальних витрат.

Окремої уваги потребує підвищення операційної ефективності підприємства. Незважаючи на позитивну динаміку чистого доходу, збереження від'ємних показників рентабельності свідчить про недостатній рівень ефективності використання ресурсного потенціалу.

У цьому напрямі доцільним є подальший розвиток цифрових сервісів, масштабування фінансових і логістичних послуг із вищою доданою вартістю, а також оптимізація операційних витрат через впровадження сучасних підходів до управління бізнес-процесами. Додатковим резервом підвищення платоспроможності може виступати розширення співпраці з корпоративним сектором та розвиток сервісів електронної комерції.

З урахуванням результатів прогнозної оцінки доцільним є також впровадження системи превентивного фінансового моніторингу. Результати застосування моделей Альтмана, Бівера та Таффлера підтвердили наявність ризику втрати платоспроможності та необхідність переходу до інструментів раннього виявлення фінансових загроз.

Практична реалізація такого підходу передбачає регулярне проведення комплексної фінансової діагностики із поєднанням коефіцієнтного аналізу, оцінювання грошових потоків та використання

прогнозних моделей фінансової стійкості. Це дозволить забезпечити своєчасне прийняття управлінських рішень і підвищити адаптивність підприємства до змін зовнішнього середовища.

Проведене дослідження дозволило підтвердити, що забезпечення платоспроможності підприємства є комплексним управлінським завданням, яке потребує поєднання інструментів фінансового аналізу, прогнозування та стратегічного управління. Отримані результати засвідчили, що використання лише традиційних показників ліквідності не забезпечує повноцінної оцінки фінансового стану підприємства та не дозволяє своєчасно виявляти ризики фінансової дестабілізації.

За результатами проведеного дослідження запропоновано комплексний підхід до оцінювання платоспроможності, який передбачає послідовне поєднання аналізу фінансово-господарських результатів діяльності, оцінювання ліквідності та фінансової стійкості, дослідження ділової активності та застосування інтегрованих моделей прогнозування фінансового стану. Алгоритм реалізації запропонованого авторами підходу наведено на рис. 1.

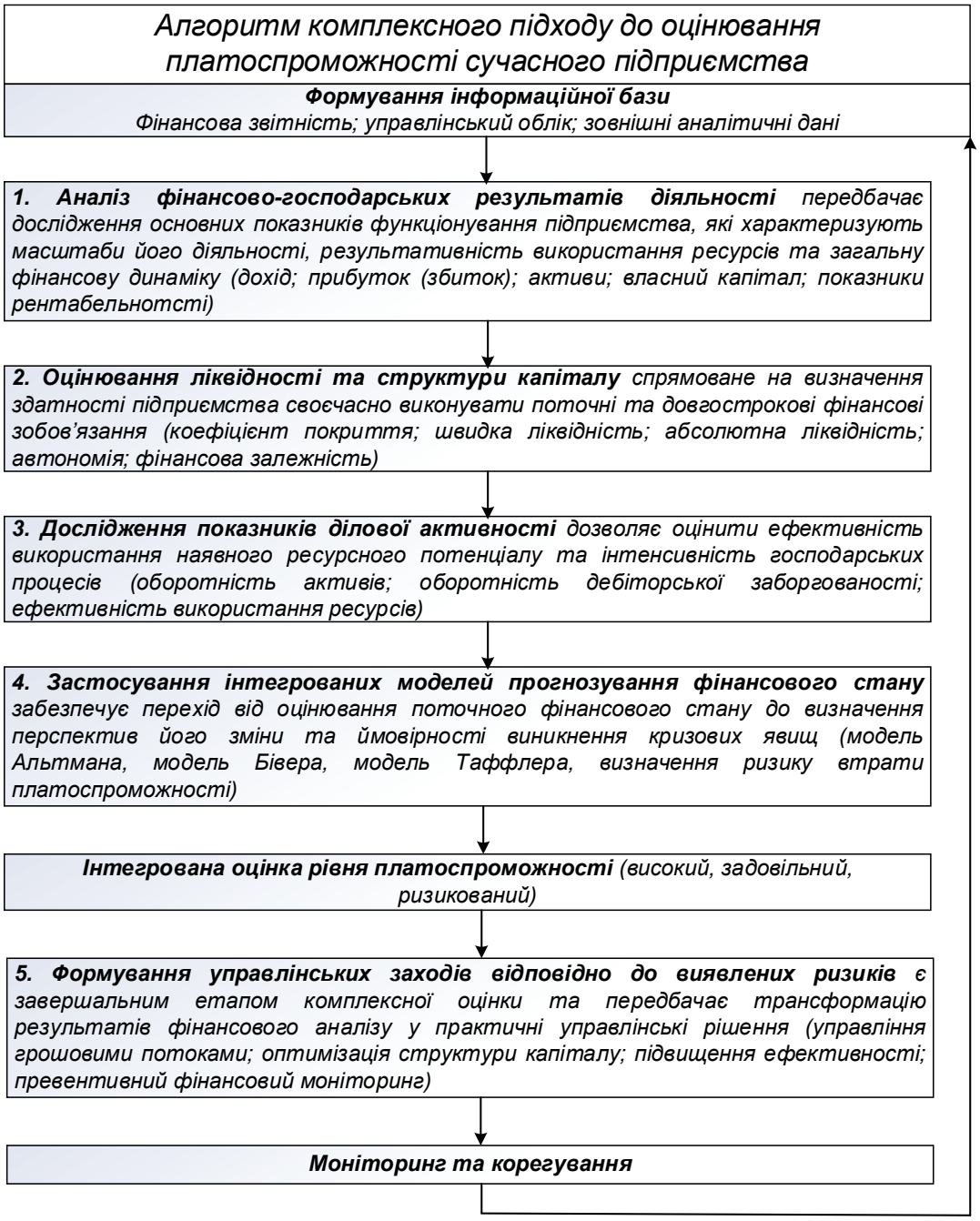

Рис. 1. Алгоритм комплексного підходу до оцінювання платоспроможності сучасного підприємства

Джерело: розроблено авторами.

Практична цінність запропонованого підходу полягає у можливості його адаптації для підприємств різних галузей економіки. Незалежно від масштабів діяльності чи специфіки господарювання, системне поєднання ретроспективного аналізу та прогнозних інструментів дозволяє формувати більш обґрунтовані управлінські рішення та підвищувати якість фінансового управління.

Особливо актуальним застосування такого підходу є для підприємств, що функціонують в умовах високої економічної невизначеності, структурної трансформації ринків та обмеженого доступу до фінансових ресурсів. Використання інтегрованої системи оцінювання платоспроможності створює передумови для своєчасного виявлення фінансових ризиків, підтримання фінансової рівноваги та забезпечення довгострокової стійкості розвитку.

Висновки. У результаті проведеного дослідження узагальнено сучасні підходи до трактування платоспроможності підприємства та обґрунтовано доцільність її розгляду як інтегральної фінансово-управлінської характеристики, що формується під впливом ліквідності, фінансової стійкості, структури капіталу та ефективності управління фінансовими потоками.

Обґрунтовано комплексний підхід до оцінювання платоспроможності, який передбачає послідовне поєднання аналізу фінансово-господарських результатів діяльності, оцінювання ліквідності та фінансової стійкості, дослідження ділової активності та використання інтегрованих моделей прогнозування фінансового стану.

За результатами оцінювання діяльності АТ «Укрпошта» встановлено, що попри позитивну динаміку окремих операційних показників (зростання доходу та скорочення збитковості), підприємство характеризується погіршенням фінансової автономії, високою залежністю від зовнішніх джерел фінансування та збереженням ризику втрати платоспроможності у середньостроковій перспективі.

Наукова новизна дослідження полягає у розробленні комплексного механізму підвищення платоспроможності підприємства, який, на відміну від існуючих підходів, інтегрує результати ретроспективного фінансового аналізу та прогнозних моделей оцінювання ризику втрати платоспроможності у єдину систему управлінського прийняття рішень.

Література:

1. Гринюк, Н., & Докієнко, Л. (2021). Фінансова безпека підприємств України. *Scientia fructuosa*, 136(2), 79–93. https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(136)06

Hrynyuk, N., & Dokiienko, L. (2021). Finansova bezpeka pidpryiemstv Ukrainy [Financial security of Ukrainian enterprises]. *Scientia fructuosa*, 136(2), 79–93. https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(136)06 [in Ukrainian].

2. Kremen, O. I., Barvitska, Y. V., & Kremen, V. M. (2022). A research and methodological toolkit to assess the enterprise financial security. *Journal of Strategic Economic Research*, 3, 24–31. https://doi.org/10.30857/2786-5398.2021.3.3

3. Лопатовська, О., & Гаєвська, О. (2022). Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 302(1), 19–24. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-19

Lopatovska, O., & Haievska, O. (2022). Likvidnist ta platospromozhnist v konteksti finansovoho upravlinnia diialnistiu pidpryiemstva [Liquidity and solvency in the context of financial management of enterprise activity]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences,* 302(1), 19–24. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-19 [in Ukrainian].

4. Ізюмська, В. А., & Нікульшина, А. В. (2021). Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка та суспільство*, 34. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-26

Iziumska, V. A., & Nikulshyna, A. V. (2021). Upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpryiemstva [Management of enterprise financial stability]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], 34. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-26 [in Ukrainian].

5. Храпкіна, В., Кобец, В., та Стратонов, В. (2022). Ринкова динаміка забезпечення фінансової безпеки та сталого розвитку підприємництва. *Дослідження з мікроекономіки*, 10(2), 225–246. https://doi.org/10.1177/23210222211024382

Khrapkina, V., Kobets, V., & Stratonov, V. (2022). Rynkova dynamika zabezpechennia finansovoi bezpeky ta staloho rozvytku pidpryiemnytstva [Market dynamics of ensuring financial security and sustainable business development]. *Doslidzhennia z mikroekonomiky* [Microeconomic Research], 10(2), 225–246. https://doi.org/10.1177/23210222211024382 [in Ukrainian].

6. Томчук, О. (2023). Аналіз платіжної спроможності підприємства та відображення її в обліку: сутність, класифікація, оцінка. *Економіка та суспільство*, 51, 102–108. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-16

Tomchuk, O. (2023). Analiz platizhnoi spromozhnosti pidpryiemstva ta vidobrazhennia yii v obliku: sutnist, klasyfikatsiia, otsinka [Analysis of enterprise solvency and its reflection in accounting: essence, classification, assessment]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], 51, 102–108. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-16 [in Ukrainian].

7. Dokiienko, L., Hrynyuk, N., Nakonechna, O., & Mykhailyk, O. (2021). System for evaluation of financial security of operational activity of oil-and-fat industry enterprises. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 7(4), 138–159. https://doi.org/10.51599/are.2021.07.04.08

8. Кисельов, І. (2025). Система показників платоспроможності та ліквідності, їх взаємозв'язок з фінансовою стійкістю. *Економіка та суспільство*, 75. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-41

Kyselov, I. (2025). Systema pokaznykiv platospromozhnosti ta likvidnosti, yikh vzaiemozviazok z finansovoiu stiikistiu [The system of solvency and liquidity indicators and their relationship with financial stability]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], 75. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-41 [in Ukrainian].

9. Ширінов, Б., Ахмедова, А., & Ахмедов, У. (2025). Методи визначення платоспроможності та ліквідності підприємства. *Економіка транспортного комплексу*, 45, 122–129. https://doi.org/10.30977/ETK.2225-2304.2025.45.122

Shyrinov, B., Akhmedova, A., & Akhmedov, U. (2025). Metody vyznachennia platospromozhnosti ta likvidnosti pidpryiemstva [Methods for determining enterprise solvency and liquidity]. *Ekonomika transportnoho kompleksu* [Economics of the Transport Complex], 45, 122–129. https://doi.org/10.30977/ETK.2225-2304.2025.45.122 [in Ukrainian].

10. Панченко, О., Корнієць, Ю., & Глазков, А. (2025). Платоспроможність та інвестиційна діяльність у структурі фінансової безпеки страхових компаній. *Науковий вісник Полісся*, 1(30), 222–232. https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-222-232

Panchenko, O., Korniiets, Yu., & Hlazkov, A. (2025). Platospromozhnist ta investytsiina diialnist u strukturi finansovoi bezpeky strakhovykh kompanii [Solvency and investment activity in the structure of financial security of insurance companies]. *Naukovyi visnyk Polissia* [Scientific Bulletin of Polissia], 1(30), 222–232. https://doi.org/10.25140/2410-9576-2025-1(30)-222-232 [in Ukrainian].

11. Mazur, N., et al. (2021). Improvement of controlling in the financial management of enterprises. TEM Journal, 10(4), 1605–1609. https://doi.org/10.18421/TEM104-15

12. Левкович, О. В., & Воробйова, А. О. (2022). Аналітичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка,* 5. https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.76

Levkovych, O. V., & Vorobiova, A. O. (2022). Analitychni osnovy likvidnosti ta platospromozhnosti pidpryiemstva [Analytical foundations of enterprise liquidity and solvency]. *Efektyvna ekonomika* [Effective Economy], 5. https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.76 [in Ukrainian].

13. Єршова, Н. Ю., & Грінько, А. П. (2023). Обліково-аналітичне забезпечення прийняття фінансових рішень при управлінні платоспроможністю підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Економічні науки*, (2), 136–141. https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.2.23

Yershova, N. Yu., & Hrinko, A. P. (2023). Oblikovo-analitychne zabezpechennia pryiniattia finansovykh rishen pry upravlinni platospromozhnistiu pidpryiemstva [Accounting and analytical support of financial decision-making in enterprise solvency management]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI» (ekonomichni nauky)* [Bulletin of the National Technical University «KhPI». Series: Economic Sciences], (2), 23–30. https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.2.23 [in Ukrainian].

14. Якименко-Терещенко, Н., Жадан, Т., Лакалін, С., & Знайченко, В. (2021). Теоретичні засади формування обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки)*, (4), 52–59. https://doi.org/10.20998/2519-4461.2021.4.52

Yakymenko-Tereshchenko, N., Zhadan, T., Lakalin, S., & Znaichenko, V. (2021). Teoretychni zasady formuvannia oblikovo-analitychnoho zabezpechennia upravlinnia ryzykamy likvidnosti ta platospromozhnosti pidpryiemstva [Theoretical foundations of the formation of accounting and analytical support for liquidity and solvency risk management of an enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «KhPI» (ekonomichni nauky)* [Bulletin of NTU «KhPI» (economic sciences)], (4), 52–59. https://doi.org/10.20998/2519-4461.2021.4.52 [in Ukrainian].

15. Укрпошта. (2025). Річна фінансова звітність та офіційні дані діяльності. <https://www.ukrposhta.ua/>. (2026, травень, 22).

Ukrposhta. (2025). Richna finansova zvitnist ta ofitsiini dani diialnosti [Annual financial statements and official operating data]. <https://www.ukrposhta.ua/>. (2026, May, 22). [in Ukrainian].

16. Лопатовська, О., & Пономарьова, К. (2022). Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки,* 310(5(1)), 221–228. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-36

Lopatovska, O., & Ponomarova, K. (2022). Suchasna metodyka analizu likvidnosti ta platospromozhnosti pidpryiemstva [Modern methodology for analyzing enterprise liquidity and solvency]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 310(5(1)), 221–228. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-36 [in Ukrainian].